

DEİK ve Dış Ticaretin Önemi Konferansı**MÜSİAD Sakarya**

Sayın Valim, Hendek Belediye Başkanım,

MÜSİAD Sakarya Şubesinin Değerli Başkanı, Kadim Başkanları ve Üyeleri,

Saygıdeğer Misafirler,

Öncelikle bu soğuk kış gününde, dostluğunuzun göstergesi olarak beni bu sıcak ortamda misafir ettiğiniz için teşekkür ediyorum.

Geçenlerde, Japonya’da yaşanmış gerçek bir olayı anlatan güzel bir hikâye okudum. Evini yeniden dekore ettirmek isteyen bir Japon, bunun için bir duvarı yıkmaya ve odasını genişletmeye karar verir. Japon evlerinde genellikle şöyle bir sistem varmış; iki duvar örülür ve aralarında yarım metre genişliğinde bir boşluk bırakılır. Bu, hem yalıtma, hem de depreme karşı alınan bir önlem niteliğinde yapılır.

Neyse, adam duvarı yıkar ve iki duvar arasındaki boşlukta ayağına battığı çividen dolayı kımıldayamayan bir kertenkele görür. Bir insan olarak gördüğü manzaradan etkilenerek kendini kötü hisseder. Ama, aynı zamanda meraklanır da, kertenkelenin ayağına çakılmış çiviye görünce.

Çünkü, muhtemelen bu çivi 10 yıl önce, ev yapılırken bu iki duvar arasında kalmış ve kertenkelenin ayağına o zaman saplanmıştı. Peki, nasıl olmuş da, kertenkele bu pozisyonda hiç kıpırdamadan 10 yıl boyunca yaşamayı başarmıştı? Karanlık bir duvar boşluğunda, hiç kıpırdamadan 10 yıl boyunca yaşamak çok zor olmalı, hatta normalde mümkün olmamalı.

Adam, merakından çalışmayı bırakır ve kertenkeleyi takip etmeye başlar. İzlerken bir bakar ki, nereden çıktığını fark edemediği başka bir kertenkele ağzında bir yiyecek ile gelir. Bu ikinci kertenkele ayağına çivi batan kertenkeleye yiyecek taşımaktadır. Adamı sersemletir gördüğü manzara. Bu nasıl bir sevgidir? Ayağı çivilenmiş bir kertenkele, 10 yıldır diğer kertenkele tarafından beslenmektedir. Vefanın en güzel örneklerinden biridir bu. Hiçbir karşılık ve çıkar beklemeden yapılan bir vefa örneği...

İşte, sizlerin de çok iyi bildiği gibi, MÜSİAD kültürü de aynen böyle bir anlayışla, üyelerini bir arada tutarak, birleştirici bir anlayış ile, iyi ve kötü günde birbirimizin yanında olma anlayışını benimser. Vefa, bizim önemli bir değerimiz ve biz ahde vefayı en iyi bilen toplumlardanız.

Bu duygu ve düşüncelerle, dünyada ticaretin dengelerinin ve kurallarının yeniden yazıldığı bu dönemde, bu önemli etkinliğin hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, sizleri şahsım ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu-DEİK adına saygıyla selamlıyorum.

Buraya, MÜSİAD Genel Başkanlığım döneminde, en son geçen sene Mart ayında, ‘Gelecek Senin, Sahip Çık’ konferans serimiz vesilesiyle gelmiştim. Öncesinde elbette, defalarca kez, çeşitli sebeplerle bir araya gelmiş ve çok farklı alanlarda pek çok konuyu istişare etmiştik. Her birinizin ülke ekonomisine verdiği değerli katkıları çok iyi biliyor ve sizlerle yeniden bir araya gelmiş olmaktan mutluluk duyuyorum.

Sakarya'dayız. Anadolu'nun temizliğini, çalışkanlığını omuzlarında taşıyan bir şehir olmasının yanı sıra, Milli Mücadele'nin kaderini değiştiren zaferin şehrinde. Sakarya Meydan Muharebesi'nde topraklarını savunmaya çalışan bir milletin, varını yoğunu ortaya koyarak işgal kuvvetlerine karşı savaşıması, Türk halkına her zaman ilham kaynağı olmuştur.

Bugün de, sizlerin de yakinen takip ettiği üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerimiz'in Afrin'deki Zeytin Dalı Operasyonu devam ediyor. Uluslararası hukuka uygun, meşruiyet çerçevesinde yürütülen bir operasyon olan Zeytin Dalı Operasyonu'nun, bir an önce başarıyla amacına ulaşmasını temenni ediyoruz.

Analarının sıcacık ocağından ayrılıp, karlı ve soğuk cephelerde hiçbir fedakarlıktan kaçınmadan ülkemizin güvenliği için, yurt içinde ve sınır ötesinde var gücüyle mücadele eden Mehmetçiklerimizin Allah yar ve yardımcısı olsun. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Bu, şüphesiz ki tek yönlü bir mücadele değil. Mehmetçik vatan için cephede savaşıırken ve teröristler kaçınılmaz sona yaklaşıırken, Türkiye'nin bütünlüğünü istemeyenler de, alacakları yenilgiye rağmen emellerini sonlandırmayacaktır. Uzak ve yakın geçmiş bunu apaçık şekilde bizlere gösteriyor. Ekonomiyi de bir silah olarak ülkemize doğrulttuklarına olan şahitliğimiz ve buna karşı direncimiz; sizlerin, vatandaşlarımızın ve tüm dünyanın malumudur.

Başbakanımız ve ekonomi yönetimimizin belirttiği gibi, ülkemiz ekonomisinin bu operasyondan etkileneceğini düşünmüyoruz. Bizler elbette ekonomimize olan güvenimizle çalışmalarımıza hızla devam edeceğiz. Bu toplantımız da, dış ticaretin dengelerinin ve kurallarının yeniden yazıldığı bir döneme denk gelmiş bulunuyor.

Değerli Misafirler,

Son 5 yılda, 3 yılını Başkan Yardımcısı olmak üzere Yönetim Kurulunda görev yaptığım ve 4 ay önce Başkanlık görevini üstlendiğim DEİK'te, daha önce sizlerle birlikte görev yaptığım MÜSİAD'ta olduğu gibi, hizmet vermeye çalışıyorum. Bugün de, bu çerçevede, sizlerin nezdinde bugün burada ülke refahına doğrudan katkıda bulunan bir konuya, dış ticaretin günümüz gerekliliklerine dikkat çekmek istiyorum.

Öncelikle, önemli bir konuya genel hatlarıyla dikkat çekmek isterim.

Türkiye, hepimizin çok konuştuğu ama, ifademi mazur görün, yeterince odaklanmadığı, sonuçlarını da iyi analiz edip kendisini veya kurumunu henüz yeterince iyi hazırlamadığı bir sürece doğru hızla ve emin adımlarla ilerliyor.

Bu süreç, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi.

Hepimiz, önemli olduğunun farkındayız, ülkemiz için iyi sonuçlar getireceğine inanıyoruz. Ama, kendi adımıza bundan nasıl dersler çıkarıyoruz, ondan çok emin değilim.

Amacım siyaset konuşmak değil. Beni tanıyan dostlarım bilir. Konuları birbiriyile karıştırmamaya özen gösteririm.

Ama burada söz konusu ettiğim, siyasetin bilfiil kendisi değil. Ülkeyi, bizi yöneten siyasal sistemin yaşayacağı köklü değişim ve bizim buna hazırlığımız. Bu değişim, Cumhuriyetin kurulmasından sonra, aradaki çok partili sisteme geçiş gibi önemli bir değişimi de unutmadan, aynı derecede önemli bir değişim.

Lütfen, bunu iş dünyası olarak gündemimize alalım. Konuşma ve değerlendirmelerimizde, bu hususu hep, göz önünde turalım.

Özellikle konumuz İş Dünyası ve STK'lar olduğu için, eğer bu sürece doğru hazırlık yapılamazsa, duygusal birliklilikleri bir kenara koyalım, çok geç kalınmış olunabilir.

Bu açıklamalar çerçevesinde konumuza dönersek;

Dünyadaki bütün gelişmiş ekonomiler, üretim ve ticaretlerini uluslararası boyuta taşıyabildikleri ölçüde zengin olmuştur. **Uluslararası ticareti büyütmek demek, refah demektir, zenginlik demektir. Farklı kültürleri tanımak öğrenmek ve alışkanlıklarını keşfetmek demektir.** Ticaretin misyonunda; yakınlaşmak, dostluğu ve barışı geliştirmek, işbirliklerini artırmak, insanların birbirini tanımasını sağlamak, birlikte zenginleşmek, iki ülke halkının birbirine dokunmasını sağlamak yer alır. İşte tüm bu gerekçelerle örtüşür bir yaklaşımla, Türkiye, bugün 'ulaşılabilir coğrafya' bırakmamış, Afrika'dan Asya'ya, Güney Amerika'dan Ekvator'a her köşeye uzanmakta, her coğrafyada iş yapmakta, ticaret ve yatırım fırsatlarını kovalamaktadır.

Sizlere önce bir kaç veri paylaşmak isterim.

Davos toplantıları öncesinde kamuoyuyla da paylaşılan Oxfam'ın bir araştırması var. Her yıl güncellenir. Servetin dünya üzerindeki dağılımını gösterir.

2017 sonu itibarıyla:

Dünya nüfusunun %1'i toplam servetin %82'sine sahip.

2 yıl önce bu rakam %3 seviyesindeydi.

Dünyanın ilk 42 Zengini de, dünya servetinin yarısına sahip. Lütfen iyi analiz edin.

Ülkemizde de çok fraklı değil aslında.

Bundan yaklaşık 6-7 yıl önce, o zamanki Sanayi Bakanlığının yaptığı Türkiye Sanayi Envanterine göre:

Ülkemizde var olan yaklaşık 2.200.000 işletmenin ilk 2.000 adedi, toplam karın %90'ını elinde tutuyordu.

Bir arkadaşımız soruyor, biz Türkiye'de Kurumlar Vergisinin %80'ini ödüyoruz diye bir söylem var, ne demek diye? Açıklayayım.

Türkiye'de Kurumlar Vergisinin topla vergi içindeki payı %9. Söylem Kurumlar Vergisine ait. Ama öyle ifade ediliyor ki, sanki toplam verginin %80'i imiş gibi bir algıyla yapılıyor. Yukarıdaki tabloyu da düşünerek, siz yorumlayın gerisini lütfen.

Şirketinin verdiği Yıllık vergisini açıklarken; Kurumlar Vergisi, KDV, Muhtasar, SGK Primleri, Gümrük Vergileri, Damga Harçları vb, vergi adına her ne varsa hepsini alt alta toplayıp, tek kalemde ifade ederek, algı operasyonu yapanlar gibi. Aslında içerik itibarıyla veriler yanlış değil, bunu ifade edeyim.

Ama, sokaktaki vatandaşımız ve İş adamımızın, bir şirketin vergisinden anladığı, Kurumlar Vergisi'dir. %9'luk paya sahip bir vergiye vergi adı taşıyan herşeyi katarak oluşturulan algı değil.

Neyse, konumuz bu değil, soruya cevap verdik.

Diğer taraftan, son 15 yılda elde ettiğimiz çok güzel gelişmeler sonunda, Dünya Ticaretinde geldiğimiz yeri anlatarak devam edeyim.

Toplam payımız %0,5 idi, bugün %0,9 olduk ve hedefimiz %1,5 olabilmek.

İşte, etrafta koparılan bütün yaygara ve kavga gürültü, geldiğimiz yeri ve bizim bu gelişimimizi hazmedemememin sonuçları.

Varsın bağırsınlar. Yolumuza devam edeceğiz.

Günümüzde ticaret öyle bir hale gelmiştir ki, **artık ticari yöntemler askeri metotların yerini almaya başlamıştır.** Örneğin AB, Nafta, TTIP gibi ekonomik bölgelerin kolektif pazarlık gücü, güç mantiğinin dengesini değiştirmektedir. Herhangi bir ülke ile ticari veya

finans yolu ile düzenlemeleri kesintiye uğratma gücü, ulusal egemenliğin bir gerekliliği olarak kabul edilmekte, bir ülkenin diğer ülkeler üzerinde elde ettiği nüfuz ve güç pozisyonuna sahip olmasının temel sebebi olarak algılanmaktadır.

Ülke ekonomisini büyütme yönelik uygulanan vergiler ve teşvikler, uluslararası piyasalarda rekabetçi hale gelene kadar yeni gelişmekte olan endüstriyi korumak üzerine hayata geçirilen geçici yatırımlardır. Ülkemiz, pek çok G-20 ülkesini geride bırakan bir büyüme trendiyle gelişmekte. Yargı, eğitim, işgücü piyasası, AR-GE, vergi ve yatırım teşvikleri gibi alanlarda planlanan reformlarla, her gün bir adım daha ileriye gitmekteyiz. Türkiye'nin bulunduğu çağdaş ekonomik ortamda inovasyon ve teknolojik atılımlar için teşvik sağlamak büyük önem arz ediyor. Devletler hem otonomi hem de nüfuzlarını azami seviyeye çıkarmak için hem ülke içinde özel sektör ile hem de karşı ülkelerdeki özel sektör ile işbirliği mekanizmaları tesis etmelidir.

Türkiye gibi hızla büyüyen ve gelişmekte olan ekonomiler için ihracata dayalı büyüme, **'olmazsa olmaz'** diyebileceğimiz bir anlayış ve mekanizmadır. 2. Dünya Savaşı sonrasında başlayan ve 'Dünya İktisadi Kalkınma Yarışı' olarak adlandırılan süreçte ülkelerin birinci hedefi ihracatı artırmak haline geldi.

2. Dünya Savaşı'ndan sonra yükselen küreselliğin kritik ayaklarından olan ve 1995'te hayata geçirilen Dünya Ticaret Örgütü'nün ardından aynı rüzgarın 2001 yılında gerçekleşen Doha Round ile sürdürüldüğüne şahit olduk. Bugün dünya ticaretinin yaklaşık yüzde 80'inin Dolar ve Euro üzerinden döndüğü tahmin ediliyor. Dış ticarete Dolar ve Euro kullanımı ülkemizde görece yüksek seviyede. Türkiye, gerçekleştirdiği dış ticaretin yaklaşık yüzde 90'ını Dolar ve Euro üzerinden yapıyor. Bir ülkenin kendi para birimi dışında bir başka para birimi ile ticaret yapması, ülkeyi kur riski ve işlem maliyetleri ile karşı karşıya bırakır. Her ne kadar bankacılık sektöründeki teknolojik gelişmeler sayesinde işlem maliyetleri uluslararası ticarete eskisi kadar büyük bir sorun teşkil etmese de içinde yaşadığımız dönemde olduğu gibi, küresel piyasalardaki belirsizliklerin ve döviz kurlarındaki oynaklığın yüksek olduğu durumlarda oluşan kur riski dış ticaret üzerinde daraltıcı etkilere neden olabiliyor. Kur riskini ve işlem maliyetlerini azaltarak ülkeler arasındaki dış ticareti artırmak için yerli para birimlerini kullanmak makul bir alternatif olabilir.

İhracatın artışı ülkeler bazında elbette ithalatın artışını da beraberinde getirdi. Bugün yapılan araştırmalar, dünya ticaretinin 2050 yılında şimdiki seviyesine oranla en az 4 katına ulaşacağı yönünde tahminler içeriyor. Dünya ticaretinde geçtiğimiz yüzyılda izlenen liberalleşme politikalarının belirleyici olmasının ötesinde, **gelecek 20 yılda dijital dönüşüm, lojistik maliyetlerin azalması ve dinamik işletme modelleri en önemli faktörler olacak.**

İşte tam da bu noktada yeni pazarların keşfi bir yana, **işletme modellerimizi gözden geçirmeli ve dünyadaki trendleri yakından takip etmeliyiz.** Eğer işletmelerimizde dijitalleşmeye yeterince fon ayırmazsak, ticari işlemlerimizde yeni teknolojilere yer açmazsak küresel ticaret yarışında geride kalırız. Serbest Ticaret Anlaşmaları ile sağlanan avantajların farkında olamazsak faydalanamazsak bu bizlerin ayıbı olur. Dünya üzerinde gelişmiş ekonomiler tarafından özellikle son yaşanan küresel ekonomik kriz sonrasında yürütülen ticaret politikalarında tarife dışı engeller, korumacı politikalar her gün daha fazla karşımıza çıkmakta ve maalesef serbest ticaretin doğasına aykırı bir tablo ortaya koymaktadır. İşte bu zorlu koşullar altında rekabetçi seviyemizi yükseltmek, karşılaştırmalı üstünlüğümüzü gözler önüne sermek durumundayız. Bizler Türk ticari girişimcileri olarak **'vazgeçilmez' olmak durumundayız.**

Türkiye olarak hızlı kalkınmak üzere çıktığımız yolda tek hedef ihracattır. Hızlı kalkınmak istiyoruz, bunun için daha fazla yatırıma gerek duyuyoruz. Tasarrufları artırmak suretiyle yatırım stoğunu yükseltmek ve ihracata yönelmek bizim gibi ekonomiler için tek

yoldur. 2017 yılındaki güçlü tempomuzun arkasında, küresel ticaretin olumlu etkilerini de gördüğümüzü vurgulamak gerekir. Özellikle, en büyük ortağımız olan Avrupa ekonomisindeki iyileşmenin sürüyor olması, bu dönemde GSYİH gelişimimize belirgin katkı veren faktörlerden biri oldu. İhracatımızın yılın 11 ayında %10'u aşan bir gelişim kaydetmesi, daha dengeli bir ekonomik büyüme hikayesi yazmamıza da, şüphesiz yardımcı oldu.

Anadolu topraklarında yüzyıllar boyunca yaşayan toplumlar ticaretteki becerileri ile dünyaya örnek teşkil etmiş ve bugünkü ticaret yollarının temellerini atmışlardır. Milattan önce 1200'lerde Anadolu topraklarında hüküm süren Lidyalılar, 'Kral Yolu' olarak bilinen ve Asya'dan gelen malların Avrupa'nın önemli limanlarına taşınmasını sağlayan tüccarlığı ile ünlü bir toplumdur. Ticaret sayesinde zenginleşen bu toplum, zaman içerisinde bilim, sanat ve teknolojiye komşu devletlere göre üstün bir konuma gelmişti. İşte bizler de, **Atalarımızın mirasını yücelten bir anlayış ile bugün dünyanın her köşesine mal ve hizmet ihraç ediyor her ülkede varlık gösteriyoruz.**

DEİK, 33 yıl önce, Türk özel sektörünün dış ekonomik ilişkilerini organize etmek, yurtiçi ve yurtdışı yatırım fırsatlarını analiz etmek, ülkeler arası karşılıklı ticareti artırmak için, merhum Cumhurbaşkanımız Turgut Özal'ın öncülüğünde kuruldu. 4 yıl önce ise, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatı ve Ekonomi Bakanımız Sayın Nihat Zeybekci'nin belirlediği hedefler doğrultusunda, yeniden yapılandırıldı.

Gücümüzü üyelerimizden alıyor, faaliyetlerimizi, Yönetim Kurulumuz, İcra Kurulumuz ve TOBB, TİM, MÜSİAD ve TMB'nin Başkanlarından oluşan Başkanlık Divanımız ile koordine ediyoruz.

Bugüne kadar yapılan çalışmalarımızı bir adım öteye taşıyabilmek ve günümüz ihtiyaçlarına uyarlayabilmek için, yeni bir yol haritası oluşturduk.

Bu yol haritasının can alıcı noktası, **bölge bazlı üyelikten, ülke bazlı üyelik yapılanmasına geçiştir.**

Amacımız, İş Konseyleri Yürütme Kurullarının, o konseyle rasyonel iş ilişkisi olan kişilerden oluşmasıdır. Bunun için, tercihini tamamen sizlere bırakarak, ülke bazlı yapılanmayı başlattık.

2017 yılı itibarıyla Ekonomi Bakanlığımız ile koordineli olarak faaliyetlerimizi, 135'i ülke ve bölge bazlı, 7 adedi de sektörel ve özel amaçlı olmak üzere, 142 İş Konseyimizle sürdürüyoruz.

Haftanın başında Ekonomi Bakanımız Sayın Zeybekci'nin de belirttiği gibi, 2023 hedeflerine ulaşılması yolunda, DEİK çok daha önemli ve stratejik bir kurum haline geldi. Daha önce 42 olan özel sektör kurucu kuruluşlarımızın sayısı 94'e çıktı ve daha katılımcı bir nitelikte temsil gücü arttı. DEİK olarak, bu amaçla yalnızca 2017 yılında 1617 etkinlik düzenledik.

Unutmayalım ki, küresel ticaretin korumacı tedbirler ile baskılandığı bu dönemde, ihracata dayalı büyüme stratejisi ile hedeflerine ulaşmak üzere çalışan ülkemizin refahının artması için, ekonomik etki alanının genişlemeye devam etmesi gerekiyor. Hem yatırım çekmek, hem de stratejik yerlerde yatırım yapmak, çok daha önemli hale geliyor. Bu noktada, 'Ticaret saygı duyulması gereken bir savaş gibidir. Ana strateji doğruysa yapılacak sayısız taktik hata bile başarıyı engelleyemez' sözünün altını bir kez daha çizmek isterim.

DEİK olarak, dış dünya ile olan ilişkilerimizin, önümüzdeki yıllardaki ekonomik gelişim serüvenimize daha güçlü bağlarla katkı vermesi gerektiğine inanıyor ve bu yöndeki ticaret ve yatırımı destekleyici çabalarımızı sürdürüyoruz. Ekonomileriyle gündemi belirleyen ülkelerin insanlığın ortak değerlerine daha fazla ve gerçekçi yaklaşımlarla sahip çıkmalarını arzuluyor, dünyanın dört bir yanındaki fırsatları da değerlendirerek yeni kazan-kazan hikâyeleri yazılmasına öncülük etmeyi hedefliyoruz.

Bu duygularla, siz değerli iş dünyası temsilcilerine teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Nail Olpak

DEİK Başkanı